

VEZMI VAŠE DO KLUBU!

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

O tom, zda z dítěte bude celoživotní čtenář, rozhoduje zpravidla rodina. Co však dělat, když právě v této oblasti rodiče nefungují? Škola má řadu možností, kterých zřídka kdy využívá. Školní čtenářské kluby se snaží ovlivnit volný čas dětí, je však jasné, že bez pomoci rodičů to prostě nepůjde. Zkrátka, „vezmi vaše do klubu“...

Text: Irena Poláková, foto: Ondřej Polák

Spolupráce s rodinami

Zapojit rodiče do klubové práce se stalo leitmotivem druhého roku projektu Školní čtenářské kluby – brána ke vzdělávání. A to právě proto, že kluby navštěvují děti z rodin, které příliš nedisponují sociokulturním kapitálem.

Pravděpodobnost, že se z dětí stanou čtenáři, se výrazně zvýší, pokud okolo sebe čtenáře vidí – ve škole, mezi vrstevníky, v kroužku a samozřejmě i v rodině (a to v prvé řadě). Silný pramen čtenářství je syčen třemi proudy: rodinou, školou a volnočasovými aktivitami dětí.

Čtenářský klub funguje jako pravidelná týdenní volnočasová aktivita. Děti si v klubu čtou, povídají si o knihách a přinášejí si je domů. Doma ale často knihy nikoho nezajímají: „Máma musí dohrát další level, teď nemá čas.“ V případě, že děti samy nejsou

emancipovanými čtenáři, stávají se rodiče naprosto zásadními pomocníky, když už ne průvodci. Teprve čtením se z nečtenářů stávají čtenáři. Nejprve je ale třeba rodiče přesvědčit, že četba není jen zábava, ale celoživotní zdroj učení. Existuje řada výzkumů, které potvrzují, že čtení pro radost zlepšuje školní výsledky dětí. A tato zjištění bylo možné rodičům předkládat jako argumenty pro jejich podporu dětí ve vlastní četbě.

Těžko si čtenář časopisu Rodina a škola představí, že existují rodiny, které doma žádnou knihu nevlastní.

Brána ke vzdělávání – školní čtenářské kluby je projekt financovaný od února 2012 do ledna 2015 z prostředků Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR. Ve 13 základních školách jej jako volnočasovou aktivitu vede ideálně vždy místní pedagog a knihovník veřejné knihovny. Klubovou skupinu tvoří 10–15 dětí, scházejí se během školního roku jednou týdně na hodinu a půl, a to v prostorách školy. Nositelem projektu a zdrojem jeho metodického vedení je Nová škola, o. p. s.

Seznamte se s metodami klubové práce a s konkrétním děním v nich na www.ctenarskekluby.cz.

Dny otevřeného klubu

Rodiče měli možnost zpravidla několikrát za rok přijít na návštěvu do klubu. Na tato setkání připravili vedoucí klubu např. dílnu čtení, při níž si rodiče sami mohli zažít podobný způsob práce, který je pro jejich děti již běžný, i prohlédnout všechny knihy, jež mají děti v klubové knihovně k dispozici.

Aktivní zapojení rodičů přímo do klubových aktivit ale mělo jedno velké úskalí. Děti obvykle pracovaly daleko otevřeněji a aktivněji než jejich rodiče. Otec či matka navyklí odpovídat ve škole „správně“, těžko například hledali úryvek, který je v knize zaujal. Jejich případný komentář býval obsahově mnohem prostší než komentář syna či dcery.

Jedna z klubových vedoucích popisuje, jak takové setkání může vypadat: „Byli jsme velmi potěšeni, když na den otevřeného klubu při-

šli tři hosté – maminky dvou čtenářek a také starší sestra jedné z nich. Dvě z návštěvnic se skutečně dostavily i se svými rozečtenými knížkami. Obě se aktivně zapojily do našeho kroužku rozhovorů o domácím čtení. Své knížky nám představily poté, co si vylisovaly povídání dětí. Následovala dílna čtení. Po deseti minutách tichého čtení jsme měli za úkol vybrat ze své knihy nějaký krátký úryvek, přečíst ho nahlas a vysvětlit, proč jsme si ho vybrali. Všechny děti tento úkol zvládly bez problémů. Překvapilo nás ale, že žádná z návštěvnic ze své knihy úryvek nevybrala. Měly pocit, že to nejde, že je to úkol příliš náročný. UVědomili jsme si, že malí čtenáři se v klubu naučili ovládat dovednosti, které nejsou úplně samozřejmé. Tím, jak si poradili s obtížným úkolem, překvapili i dospělí hosty.“

„Domácí úkoly“ nejen pro rodiče

Domácí úkoly pro rodiče měly výše uvedené úskalí – rodiče sami moc nečetli. Děti měly například doma ukázat knihu, kterou právě čtou, a poprosit rodiče, aby vybrali nějaký obrázek z knížky a vysvětlili jim, proč se jim líbí. Tento zdánlivě jednoduchý úkol, kdy rodič musel knihu prolístovat, pohovořit o ní s dítětem, vybrat obrázek, sdělit mu, proč se mu líbí, a krátce své preference zapsat na záložku či do čtenářského deníku, napomáhal při-

nejmenším k tomu, že rodič věděl, co dítě čte. Mohl s dítětem společně sdílet zážitky z čtení, podpořit ho v dalším čtení apod. Snadné to ale rozhodně nebylo. Těžko si čtenář časopisu Rodina a škola představí, že existují rodiny, které doma žádnou knihu nevlastní.

Máš co říct?

Existuje řada knih, které dítě se špatnou technikou čtení nepřečte, nicméně tematicky by ho zajímaly. Nezasupitelný je v tu chvíli předčítač. Rodič, který čte i dítěti, jež samo číst umí. Podle nedávných průzkumů Národní knihovny 12 % dětí nezažilo, že by jim někdo četl. Ze zkušenosti víme, že i ti rodiče, kteří četli svým dětem, přestali v okamžiku, kdy jejich děti přelouskaly první věty, a to i přesto, že zatím samostatnými čtenáři nebyli. Snaha přivést rodiče k předčítání (i velkým) dětem byla podpořena stále aktualizovaným seznamem četby vhodné k předčítání dětem různých věkových kategorií na webu www.ctenarskekluby.cz.

I nesouhlas je zapojení rodičů

Chlapec Lukáš si jako první knížku vypůjčil titul Usnula jsem (příběh o dívce, která se dostala do záhrobní). S tímto titulem jsme dosud neměli sebemenší problém, v podstatě až na jeden – máme málo výtisků. Lukáš je ze školky, tedy nečtenář. Zaujaly ho především ilustrace.

Druhý den mě vyhledala učitelka z mateřské školy a vracela knihu. Rodiče ji zděšení přišli vrátit. Učitelka MŠ zastávala víceméně jejich názor, kniha totiž pojednávala o smrti. Lukáš si půjčuje nyní pro rodiče „nezavadné“ tituly, občas mu i něco přečtou. Výsledkem odmítnutí první výpůjčky je ovšem následující příhoda. Titul Neštovice, mor a jiné pohromy musel zákonitě oslovit i Lukáše, celou klubovou schůzku si knihu prohlížel a při odchodu pronesl, že se mu kniha moc líbí, ale nepůjčí si ji, protože by se nelíbila mámě. Příští schůzku si ji opět pečlivě prohlédl a další znovu a znovu.

Jaké kroky můžete učinit, abyste byli (aspoň trochu) úspěšní v zapojení rodičů

- Dávejte dětem domů jednou za čas (např. jednou za měsíc) „úkol“, jenž vyžaduje spolupráci rodičů nebo dospělých osob. Může se vztahovat k obsahu čteného textu, k vyhledávání podstatných informací nebo odpovědí na otázky.
- Zvěte na čtenářská setkání i rodiče, ať i oni vidí, že číst je stále normální. Navíc jsou vzácnými hosty.
- Nechte rodiče, aby se zapojili (např. předčítali úryvek z knihy nebo pomáhali při řešení kvízu vztahujícího se k ději čtené knihy apod.).
- Respektujte rodinné zázemí dětí, životní styl a ekonomický status rodin. Úkoly, které rodičům zadáváte, nesmějí některé z žáků znevýhodňovat.
- Průběžně informujte o pokroku dětí. Zmiňte se, co se dětem daří i v čem od rodičů potřebují pomoci. Čtení je radost (navíc s edukativním potenciálem). Zprávy pro rodiče lze podat tak, aby v nich bylo vždy zmíněno něco pozitivního i pobídka k dalšímu růstu.

Nová škola, o. p. s., zve na burzu nápadů k rozvoji dětského čtenářství a prezentaci zkušeností z projektu Brána ke vzdělávání: Školní čtenářské kluby

Čtenářské kluby

www.ctenarskekluby.cz

**ČTENÁŘSKÉ KLUBY –
JAK Z NEČTENÁŘE
VYCHOVAT ČTENÁŘE**

Workshopy
pro pedagogy,
knihovníky i rodiče
z domácích škol

Praha — 10. 11. 2014
Olomouc — 24. 11. 2014

Registrujte se na: jana.horovska@novaskolaops.cz

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ